

*Любов Куторжевська
(м. Полтава)*

**ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ
СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУЦІЙ» СТУДЕНТАМИ II КУРСУ ПЕРШОГО
(БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 231
СОЦІАЛЬНА РОБОТА**

Студенти другого курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 231 соціальна робота вивчають дисципліну «Організація роботи соціальних інституцій», метою вивчення якої є ознайомлення майбутніх фахівців соціальної сфери з теорією і практикою організації та

функціонування соціальних інституцій у просторі громадянського суспільства на основі висвітлення методологічного інструментарію, що створює передумови для визначення механізму формування структури закладів соціального захисту, організації діяльності спеціалізованих соціальних служб. У результаті вивчення дисципліни другокурсники можуть демонструвати розуміння понятійно-категоріального апарату сучасної соціальної роботи, використовувати потенціал існуючої мережі інституцій соціального спрямування у роботі з клієнтами, а також взаємодіяти з громадськими організаціями і рухами, в т.ч. благодійними і волонтерськими, позитивно сприймати необхідність професійних етичних стандартів.

Здобувачі освіти знайомляться з мережею інституцій, які формують соціальну політику держави, здійснюють соціальну роботу в Україні, зокрема:

– *соціальні інституції в системі Міністерства освіти і науки України* (загальноосвітні навчальні заклади для дітей, позбавлених батьківського піклування, загальноосвітні школи та ПТУ соціальної реабілітації, позашкільні навчально-виховні заклади, центри позашкільної освіти та ін.)

– *соціальні інституції в системі Міністерства охорони здоров'я України* (мережа Центрів СНІДу, діяльність Центрів планування сім'ї та репродукції людини, соціальна робота у наркологічних диспансерах, клініки дружні до молоді (КДМ), будинки дитини, ХОСПСи);

– *соціальні інституції в системі Міністерства соціальної політики України* (інтернатні установи, підпорядковані Міністерству; мережа Центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; територіальні центри соціального обслуговування; державна служба зайнятості; молодіжний центр праці).

Майбутні фахівці соціальної сфери знайомляться з класифікацією, видами та функціями соціальних інституцій (сімейно-шлюбних, культурних, релігійних, освітніх, економічних, політичних).

Особливістю вивчення дисципліни «Організація роботи соціальних інституцій» є ознайомлення з функціями та структурними елементами основних інститутів суспільства під час практичних занять.

Так, вивчаючи роботу культурних інституцій, студенти відвідують Полтавський літературно-меморіальний музей В.Г. Короленка і дізналися про інноваційні технології соціальної роботи працівників Полтавського літературно-меморіального музею В.Г. Короленка в умовах воєнного стану. Соціальна допомога, соціальний захист, допомога в реабілітації вразливих категорій населення в період повномасштабного вторгнення РФ в Україну – це не лише вид соціальної роботи чи різновид професійної

діяльності, це громадянський обов'язок кожного члена суспільства, хто має змогу надати допомогу, підтримати. Полтавський літературно-меморіальний музей В. Г. Короленка – середовище, де сьогодні втілюються ряд інноваційних технологій реабілітації відвідувачів, а саме: *театралізовані екскурсії* (театралізовану виставу «Один день з життя Володимира Короленка», де герої вистави – не лише актори, а і наукові працівники та їх діти; традиційне пригостання відвідувачів Короленківським чаєм та пирогами – така атмосфера родинного свята створює затишок, підтримку, заспокоює, сприяє емоційній рівновазі; *проведення науково-пізнавальної гри-квесту «Скарби Короленківської садиби»* як технологія реабілітації відвідувачів: за підтримки благодійного фонду «Карітас Полтава» учням організовано транспорт, солодощі до чаю, подарунки, багато сюрпризів, від яких діти отримали неймовірні враження. Мета проекту – психо-соціальна підтримка учнів, батьків/опікунів та вчителів під час повномасштабного вторгнення рф в Україну. Менеджери музейної справи для реабілітації гостей використовують подвір'я: кущ калини, квіти, на садибі ростуть кущі кизилу, посаджені письменником; діти під час гри продемонстрували командний дух та дружній настрій, адже для них важливо навчатися подорожувати та спілкуватися з друзями. Як *технологія реабілітації відвідувачів* за музейним проектом «Дитинство не поставиш на паузу» вже традиційно відбуваються дружні зустрічі, присвячені дітям з синдромом Дауна: «Усмішка дитини бажає МИРУ в Україні». Учасники заходу – діти та батьки з громадської організації «Полтава Даун Синдром», Волонтерський загін «Турбота», студенти Полтавського базового медичного фахового коледжу, студенти-волонтери ПДМУ. Для сонячних дітей підготовлено майстер-клас, на якому діти змогли проявити себе як творчі особистості: до них на свято завітали ляльки, казкові герої. Під супровід сучасних українських хітів аніматори грали в руханки, танцювали, веселили всіх присутніх. Студенти дізнаються, що сьогодення вимагає інноваційних форм проведення заходів: *музейна середа для ВПО; перегляди фотовиставок Сергія Назаркіна; етнографічні виставки з фондової збірки Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського* [1].

Вивчаючи освітні соціальні інституції, студенти познайомилися з соціалізацією вихованців у інноваційному навчальному закладі – Відокремленому структурному підрозділі «Перша Українська Школа» Харківської області в м. Полтава. Серед головних завдань, які ставить перед собою педагогічний колектив PUSH School, – зауважує завідувач закладу Олег Підгайко, – такі: акцент у навчанні на міждисциплінарних зв'язках; використання сучасних методик, які сприяють розвитку навичок працювати у команді та критично мислити; участь в міжнародних проектах та стартапах; підтримка учнів через коучинговий підхід у навчанні та менторський супровід вчителями; Cambridge English та Cambridge Exams; менторський супровід профільними зовнішніми спеціалістами (9-12 класи); білінгвальні уроки; розвиток активної громадянської позиції та відповідального ставлення до власного життя [2, с. 1132; 3].

У цьому закладі студенти мали змогу відвідати інноваційні форми роботи педагогів, зокрема: ранкові зустрічі («Дерево кольорів», «З'єднай малюнок», «Створюю настрої»...), івенти (здобувачам освіти початкової ланки від учнів 7-х класів; здобувачам освіти 5-10 класів від учнів 7-х класів) та ін., тематичні тижні: «Калейдоскоп цікавинок», «Handmade» «Зустрічі весни»; чи тематичні дні: День навпаки, День батарейки, День спонтанного прояву доброти, День шкарпеточки, День кіно, День художника «Створюю з душею», День майстра з паперу, День творчої переробки, День ліплення, День фінальної поробки «Створення коллажу», «День квіткових зустрічей», «Зелений день», «День мистецтва»; створення фотозон, створення «Весняної палітри кольорів», організація поетичного батлу «Весна в римах» та ін.

Отже, організація освітнього процесу в PUSH School спрямована насамперед на розвиток здібностей учнів, на соціалізацію, враховуючи оптимальне співвідношення всіх видів їх діяльності; використання сучасних методик сприяють розвитку навичок працювати у команді та критично мислити, при цьому у дітей розвивається активна громадянська позиція та відповідальне ставлення до власного життя.

Список використаних джерел

1. Куторжевська Л. І., Ємець С. А. Інноваційні технології соціальної роботи працівників Полтавського літературно-меморіального музею В.Г. Короленка в умовах воєнного стану. С.61-63 International scientific-practical conference “Problems and prospects for the development of science, education and technology”: conference proceedings (Aarhus, Denmark, August 3, 2024). Aarhus, Denmark: Scholarly Publisher ICSSH, 2024. 63 pages.
2. Обдаровані діти – скарб нації! : матеріали V Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 23-29 жовтня 2024 року). – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2024. 1604 с.
3. PUSH School.<https://push-school.com/>